

בתום המלחמה: ישיבת מיר על פרישת הרכים ארץ ישראל או אמריקה

הרב עמיהוד יצחק מאיר לוי

א

מששקטו קולות המלחמה במערב ובמזרח, ניצבה ישיבת מיר בשנחאי מול השאלה הקשה, לאן? לאיזה מקום עוברים? היה ברור לכל שאין עתיד להימצאות יהודים במזרח הרחוק, וכ"ש להימצאותה של הישיבה בשנחאי.

השאלה לאן? לא היתה רק נחלת תלמידי הישיבה וראשיה אלא היא הדריכה את מנוחת העולם התורני כולו. סוף כל סוף ישיבת מיר היתה הישיבה היחידה באירופה ששרדה את השואה בשלמותה. לפיכך היה ברור שלמיקומה תהא השפעה מכרעת על שיקומו ועיצובו של עולם התורה שחרב.

במכתבים אחדים ששלח המשגיח זצ"ל הוא תיאר זעיר פה זעיר שם את המצוקה של הישיבה, הן "מחמת האקלים הגורם מחלות שונות ומשונות ר"ל, והן מחמת הרפתקאות המתחדשות בכל יום". לכל זה יש להוסיף כי הקהילה היהודית בשנחאי הלכה והתמעטה בקצב מהיר. כולם עשו מאמצים לצאת מהעיר ולהגר לאחת ממדינות אמריקה או לעלות לא"י. בו בעת הלך והתעצם המאבק האלים בסין בין הרפובליקאים לקומוניסטים וניצני מלחמת אזרחים שאיימה על שלום הקהילה היהודית נראו באופק. יהודי שנחאי ובתוכם בני הישיבה חשו שהקרקע בוועדת מתחת רגליהם וגמרו אומר "לברוח מן העיר במהירות האפשרית".

שני מקומות היו ראויים לקלוט את הישיבה, ארץ ישראל וארה"ב. היעד המועדף היה ארץ ישראל. הרי בירושלים ישב מראשית המלחמה ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל. הוא הקדים לצאת לארץ ישראל עוד לפני יציאת הישיבה

1. גרמניה נכנעה בכ"ד אייר תש"ה (9.8.45) הוטלה עוד פצצת אטום על נגאסאקי. כתוצאה מכך נכנעה יפן ללא תנאי לבעלות הברית (ד' אלול תש"ו) - (6.8.45) הטילו האמריקאים פצצת אטום על העיר הירושימה ביפן, ושלושה ימים מאוחר יותר בכ"ח אב תש"ה רוח ליהודי שנחאי.

הגר"י לוינשטיין ולימינו הגרא"מ שך (תשס"ו בקירוב)

בשנחאי ראה הזריחה כפאתי קים ח"ב, 17. אולי נתכווין לפסוק בהושע י"ד "קחו עמי תקע"א. עמכם דברים ושובו אל ה' וכר".

הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל

הוא ולשון הרע דיבר! "אישי שומע לנצח ידבר" מי שאינו שומע היטב אינו צריך לדבר, דשומע היטב הוא יכול לדבר, אני מתנגד רק להריסת הישיבה ח"ו ולכריחה מתורה ויר"ש, אבל אם רק יהא יכולת בעד כל הישיבה להגר בפעם אחת או לכה"פ בשתי פעמים איני מתנגד כלל.

וצריך לדעת כי כל מי שיפרוש מהישיבה הוא כסנה של אבדון ר"ל, וכל שיאחז בקרנות הישיבה, לו יהא שישארו רק מתי מספר 15-20 תלמידים, אבל דגל הישיבה ישאר! מובטחים שינצלו מכל פגעי הזמן.

המצב כעת בודאי מבהיל מאוד וצריך להתחזק בכל היכולת ובפרט בעת התפילה, דהלא עינינו עכשיו רק על רחמי שמים, וצריך להראות שבירת רוחנו ולהכנס "עמו" 17 בדברים ואז יכולים לקוות שבודאי ננצל.